

Szajkó Gyula¹ – Pap Andrea² – Gulyás György³

A FOURLOG 2024 logisztikai kiképzés magyarországi szakaszának tapasztalatai és újszerű elemei

The Experience and New Elements of Hungarian Part of FOURLOG 2024 Logistic Training

Absztrakt

Napjainkban a felsőoktatásban is egyre nagyobb jelentőségű a nemzetköziesítés. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék által az elmúlt több mint két évtizedben megrendezett FOURLOG többnemzeti logisztikai kiképzés is részben ezt a célt szolgálja. A kiképzésen rendszerint az Osztrák Szövetségi Haderő Logisztikai Iskolájának, a brnói Védelmi Egyetem Katonai Vezetői Karának, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar katonai logisztika alapképzési szak három specializációjának végzős hallgatói vesznek részt. A gyakorlatot három országban (Ausztria, Magyarország, Csehország) és ütemben, civil és katonai objektumok igénybevételével bonyolítják le. A kiképzés fő célkitűzése, hogy a honvédtisztjelöltek tapasztalatot szerezzenek a többnemzeti munkacsoportokban történő feladatkezelésekben, megismerkedjenek a művelettervezés logisztikai támogatásának alapjaival, valamint bővítsék a szakmai idegen nyelvi tudásukat. A gyakorlat ideje alatt a hallgatóknak komplex feladatokat kell megoldaniuk, amelyek a későbbiekben katonatisztként a beosztásuk betöltésekor is megjelenhetnek mind országvédelmi, mind válságreagáló műveletekben. Ezért is fontos a felsőoktatási intézmények számára, hogy

¹ Tanársegéd, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: szajko.gyula@uni-nke.hu

² Egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: pap.andrea@uni-nke.hu

³ Doktori hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék; tanársegéd, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola, e-mail: gulyas.gyorgy@uni-nke.hu

az érintett szervezeti elemek folytassák az együttműködést és fejlesszék a kiképzési programot, amely igazodik a biztonságpolitikai helyzetben bekövetkezett változásokhoz.

Kulcsszavak: logisztikai kiképzés, felsőoktatás, törzsmunka, együttműködés, felkészítés

Abstract

Nowadays internationalization has a great importance in the higher education. FOURLOG Multinational Logistic Training is organized every year by the Department of Supply, Finance and Military Transportation, Faculty of Military Science and Officer Training, of Ludovika University of Public Service with two other foreign higher education institutions which is in line with these objectives. Cadets of the Logistics School of the Austrian Bundesheer and the Department of Logistics, Faculty of Military Leadership, Defence University in Brno and the graduating cadets of the abovementioned Hungarian University take part in this training. The exercise takes place in different military barracks and civilian facilities in three countries (Austria, Hungary and the Czech Republic). The main objective of this training is cadets to gain experience with the multinational staff work and to get acquainted with basics of logistic support of the operational planning also to improve their professional English language skills. Complex tasks have to be carried out during this training by cadets, which can be appeared later both in crisis response and conventional operation when they will serve as a military officer. It is very important for the higher education institutions, their organization elements to continue the cooperation and improve the training program which follows the changes of security situation.

Keywords: logistic training, higher education, staff work, cooperation, preparation

Bevezetés

A FOURLOG Logisztikai Kiképzés 20 éves történelmi múlttal rendelkezik. A 2000-es évek elején az akkori Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés- és Szervezés-tudományi Kar Hadtáp és Pénzügyi Tanszék oktatói felismerték, hogy a tananyag részeként kidolgozott magyar nyelvű harcászati feladatok mellett szükség van az angol nyelven történő gyakorlási lehetőség biztosítására is. Ennek érdekében 2001-ben a Cseh Hadsereg Szárazföldi Haderőnemi Egyeteme és a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola⁴ együttműködési megállapodást kötött a Cooperative Training 2001 Bilaterális Békefenntartói Logisztikai Képzési Program elindítására vonatkozóan.⁵ A kiképzés 14 nap időtartamban zajlott, amelynek keretében az első héten Magyarországon logisztikai szemrevételezést, a művelet szakági biztosításával kapcsolatos tervezési feladatokat hajtották végre a kadétek, míg a második ütemben Csehországban a logisztikai szakalegységek funkcionális tábori elemei telepítésével és működtetésével ismerkedtek meg a hallgatók. A képzési programot 2004-ben változtatták

⁴ 2001-ben önálló felsőoktatási intézményként működött.

⁵ VENEKEI 2015.

meg a szervezők és nevezték át FOURLOG Logisztikai Kiképzési Programmá, amikor csatlakozott a részt vevő nemzetekhez az Osztrák Szövetségi Haderő Logisztikai Iskolája, valamint a lipótszentmiklósi Katonai Akadémia.⁶ Az eltelt időszakban a szervezők folyamatosan fejlesztették a programot figyelembe véve a logisztikai eljárásrendekben bekövetkezett változásokat. Példaként lehet említeni, hogy 2008-tól új elemként bekerült a feladatok közé a LOGFAS⁷ moduljainak alkalmazása, így az erők állománytábláinak és eszközeinek összeállítását, a készletek számvetését, a digitális térképen a mozgatás szállítási útvonalainak kijelölését, a vasúti, valamint a közúti átcsoportosítások tervezését már (a NATO által is használt) logisztikai információs rendszer támogatásával végezték a hallgatók.

A FOURLOG 2024 többnemzeti logisztikai kiképzés tervezésekor is fontos szempont volt az oktatók és mentorok részéről, hogy olyan felkészítést biztosítsanak a hallgatók számára, amely igazodik az új kihívásokhoz és a logisztikai tisztekkel szemben támasztott követelményekhez. Habár a Covid-19-világjárvány miatt 2020–2021-ben a gyakorlat teljes egészében elmaradt, 2022-ben csak a hazai ütemet hajtották végre, külföldi résztvevők nélkül, 2023-tól is a cél az, hogy a hallgatók olyan képzésben részesüljenek, aminek birtokában fiatal tisztként megfeleljen korunk elvárásainak. A cikkünkben bemutatjuk a képzés programját és az új elgondolások lényegét, majd a hallgatói kérdőívek alapján elemezzük – az incidens- és eseménylistába (MEL/MIL List) integrált új feladatokkal együtt – a kiképzés eredményességét.

FOURLOG logisztikai kiképzés

A 2004-ben elindított együttműködés fő célkitűzése az volt, hogy a katonai intézményekben tanulmányokat folytató hallgatók megismerkedjenek a többnemzeti műveletek logisztikai támogatását érintő feladatokkal. A részt vevő iskolák által tartott felkészítést úgy alakították ki a szervezők, hogy az tartalmazza:

- a lövészszázalaj felelősségi körzetében a logisztikai alegységparancsnoki kötelem gyakorlását (például a műveletek kezdete előtt a feladat megértését, értelmezését, a logisztikai alegységek elhelyezésével, telepítésével, az erők megóvásával, a döntés-előkészítő tevékenységgel kapcsolatos feladatokat);
- az erők hadszíntéri telepítésének elkészítése érdekében végzendő logisztikai tervezésben való részvételt, a szükséges programrendszerek alkalmazását, a dandár vezetési szintjén a szakági ellátási feladatok megtervezését;
- a műveleti támogatási lánc egyes elemei funkcióinak és működési elveinek megértését, az együttműködés gyakorlását.⁸

⁶ Bár a szlovák iskola csak 2004-ben tudott delegálni kadétoakat a kiképzésre, a szervezők nem változtatták meg a későbbiekben a program nevét.

⁷ A LOGFAS (*Logistics Functional Area Services*) a NATO logisztikai információs rendszereinek az összessége, amely alkalmas az adatáramlás biztosítására és a jelentések megtételére a NATO-parancsnokságok, a katonai szervezetek és a nemzetek között a műveletek logisztikai támogatásának tervezési és végrehajtási fázisaiban. SZABADOS 2018.

⁸ PAP-VENEKEI 2018.

A gyakorlati feladatok végrehajtása érdekében a scenáriót egy ENSZ-felhatalmazás alapján folyó, válságreagáló műveletre építették, amelynek lényege, hogy a hadszíntér egy fiktív európai állam, Eastland területén helyezkedik el, és az infrastruktúrája megegyezik a mai kelet-közép-európai országok jellemzőivel. Az országban kibontakozó nemzetiségi konfliktusok etnikai tisztogatásokhoz vezettek, így a katonai szövetség ENSZ-felhatalmazás alapján légitámaszokat mért a kormányerőkre.⁹ A konfliktusban részt vevő felek tűzszüneti megállapodást kötöttek, és a béke érdekében engedélyezték a két hadosztályból álló kontingensnek (Eastland Forces) az ország területére történő telepítését.

A rend helyreállítása érdekében a béketámogató erők kiemelt feladatai közé tartozott a szemben álló felek lefegyverzése, a fegyverek begyűjtése, a tűzszüneti megállapodás betartatása és bármely fél részére nyújtott külső fegyveres támogatás megakadályozása.¹⁰

Az eredeti scenárió alapján kialakított műveleti környezetben kell minden évben a hallgatóknak logisztikai feladatokat megoldaniuk, amelyeket folyamatosan aktualizálnak a mindenkori biztonsági kihívásoknak és művelettervezési feladatoknak megfelelően.

A tényleges végrehajtás angol nyelven, három ütemben zajlik 2004 óta. Az első ütemben a többnemzeti munkacsoportokba¹¹ beosztott hallgatók megismerkednek a béketámogató műveletek alapfelkészítésének sajátosságaival, például az ellenőrző-áteresztő pontok telepítésével és működtetésével, a robbanótestek azonosításával, terepen történő megjelölésével. A foglalkozások rendszerint a Grossmittelnben állomásozó 35. Páncélgránátos Ezred kiképző bázisán zajlanak. A második ütemben Magyarországon a munkacsoportok – a kiadott közlések alapján – elemzést végeznek a kialakult helyzetre vonatkozóan, megtervezik az erők telepítését, átcsoportosítását, az aleggységek várható anyagfelhasználását, prognosztizálják a haditechnikai eszközök meghibásodásának darabszámát, majd a felelősségi körzet logisztikai felderítését követően jelentik csoportonként a parancsnokok, mentorok, oktatók részére az elgondolásaikat. A harmadik ütemben a hallgatók a lövészászlóalj logisztikai aleggységeinek tábori körülmények közötti telepítését és működtetését gyakorolják, majd az ellátó pontok kiépítésével kapcsolatos javaslataikat prezentáció formájában jelentik az előljáró felé.

A FOURLOG 2024 fordulópont volt a kiképzés történetében, mivel az oktatók teljesen új elemekkel bővítették a program magyarországi szakaszát, bízva abban, hogy a módosítások hozzájárulnak a végzős hallgatók első tiszti beosztásra történő felkészítéséhez.

⁹ Operational Scenario of Logistics Training Fourlog.

¹⁰ Operational Scenario of Logistics Training Fourlog.

¹¹ A létszámadatok függvényében 4 vagy 6 munkacsoportba (*syndicate*), vegyes elrendezéssel osztják be a hallgatókat. A munkacsoportok egyben az aleggységek megjelölésére is szolgálnak, mivel a scenárió alapján a hadosztály alárendeltségében egy többnemzeti dandárt is (osztrák, cseh, magyar és szlovák elnevezésű zászlóaljakkal) megalakítanak.

Új elgondolások

A részt vevő nemzetek mindig szem előtt tartották, hogy a kiképzés az aktuális katonai és szakmai kihívásokra készítse fel a tisztjelölteket. Különösen igaz ez a gyakorlat magyar szakaszára, amelynek fókuszában a logisztikai tervezési tevékenység áll. A szcenáriót még a 2000-es évek első harmadában készítették el a HHK Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék munkatársai, amely alapját képezte az akkoriban jellemző béketámogató műveletek logisztikai támogatásával kapcsolatos feladatokra való felkészülésnek. Mivel napjainkban hazánknak és egész Európának új, a korábbiaknál meghatározóbb kihívásokkal kell szembenéznie, a gyakorlat logisztikai tervező tevékenységének alapját jelentő szcenáriót is meg kell változtatni, hogy az jobban tükrözze a jelenlegi valós biztonsági helyzetet és a nemzetközi katonai és politikai viszonyokat.¹² Habár a különböző nemzetek iskolai tanterve, illetve a tisztképzésben megjelenő hangsúlyok eltérők, a fenti módosítás szükségességével mindhárom nemzet képviselői egyetértenek. Ezen felül azoknak a NATO és nemzeti haderők által levont következtetéseknek is meg kell jelenniük a kiképzés anyagában, amelyek a jelenlegi konfliktusok és biztonsági veszélyek kapcsán születtek a műveletek logisztikai támogatásával összefüggésben. Ilyen például a többnemzeti logisztikai megoldások hatékony igénybevételének szükségessége, a beszállítók bevonása a műveletekbe a logisztikai támogatás tervezésétől a feladatok végrehajtásáig¹³ vagy a megfelelő kommunikáció a különböző vezetési szintek között. Éppen ezért a magyar fél a fentiekre igyekezett nagy hangsúlyt fektetni már a felkészülési időszakban az iskolai tananyag megfelelő módosításával, valamint a gyakorlat alatt végrehajtandó feladatok átalakításával. Mivel a három nemzet tisztjelöltjei vegyes munkacsoportokban hajtották végre feladataikat, így kénytelenek voltak együttműködni a sikeres végrehajtás céljából. A különböző szintű katonai ismeretek és szakmai háttér rá is kényszerítette őket a kooperációra, de a külföldi hallgatók néhány feladat esetén meglehetősen bizonytalannak mutatták magukat, mondván, hogy „ők erről nem tanultak”. A korábbi évek tapasztalataiból kiindulva a magyar gyakorlattervezők igyekeztek figyelembe venni ezeket az eltéréseket is bizonyos mértékig, hiszen a saját kadétokra vonatkozó kiképzési célok sem sérülhettek.

A felkészülési szakasz

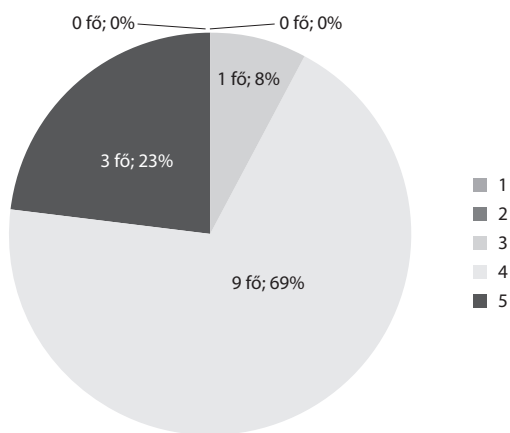
A FOURLOG többnemzeti logisztikai kiképzésen történő részvételt hosszú tanulási folyamat előzi meg, amelynek része, hogy a tisztjelöltek jártasságot szerezzenek a logisztika és a művelettervezés területén is. Ennek érdekében vettek részt Tatán és Táborfalván kétszer egyhetes gyakorlaton harmad- és negyedévben. Előbbi esetében egy lövészszázalaj átcsoportosítását, elhelyezését és ellátását kellett megtervezniük, míg utóbbi alkalommal egy Konvoj Támogató Központ létrehozása és a működtetés közbeni úgynevezett Main Events List/ Main Incidents List (MEL/MIL) közléseire

¹² JÁRDI 2024.

¹³ SNOJ 2023.

történő reagálás volt a feladatuk. Mindkét esetben munkacsoportokban történt a munkavégzés. A tisztjelöltek felkészítését segítette még egy új, műveletek logisztikai támogatásának tervezésével kapcsolatos tantárgy bevezetése a végzős évfolyamnak a 2023/2024-es tanév első szemeszterétől. Ezzel a hadműveletitől a harcászati (szakasz) szintig betekintést nyertek a logisztikai tervezői tevékenységbe, és gyakorlati feladatok megoldásával bizonyították az elméleti ismeretek elsajátítását. A harmadik, de különösen a negyedik évben a hallgatók egyre több szakmai tárgy keretében ismerkedtek meg a hazai, a NATO, továbbá más külföldi logisztikával és művelettervezéssel kapcsolatos doktrinális anyaggal és szabályzóval. Ezek a dokumentumok mindenképp hozzájárultak ahhoz, hogy a különböző nemzetek tisztjelöltjei együtt tudjanak működni a tervezési feladatok végrehajtása során. A kiképzés alkalmával a munkacsoportok részére kiadott munkaállomásokra egy könyvtárat is telepítettek alkönyvtárral, amelyek tartalmazták a vonatkozó szabályzókat, a tervezési tevékenységet elősegítő térképeket, a fiktívharcérték-táblázatot, a scenáriót, a hadszínteret bemutató OLRT¹⁴ jelentést, a harcparancsot és a kitalált képességekatalógust.

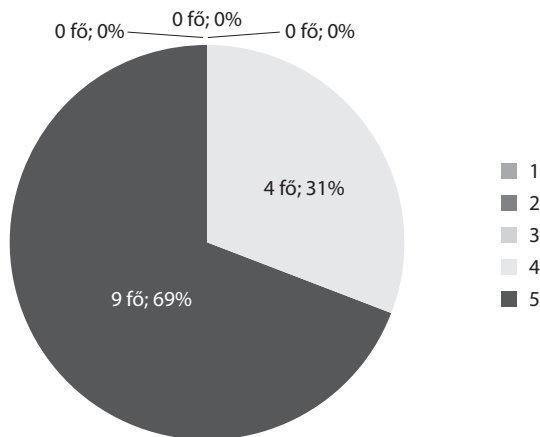
Mindezek eredményét elég jól visszatükrözik a gyakorlat hazai szakaszára vonatkozó, a magyar hallgatók által kitöltött kérdőív releváns pontjai is. A felkészítési időszakot illetően a feladatok tisztázására, az oktatók tevékenységére és a rendelkezésre bocsátott szakirodalom használhatóságára vonatkozó kérdésekben, az egytől ötig terjedő skálán a legtöbb esetben „4” (jó) és „5” (jeles) értékelések születtek, amit az 1., 2., 3. ábra is mutat.

1. ábra: A feladat értelmezése, tisztázása az oktatói állomány részéről a hallgatók részére

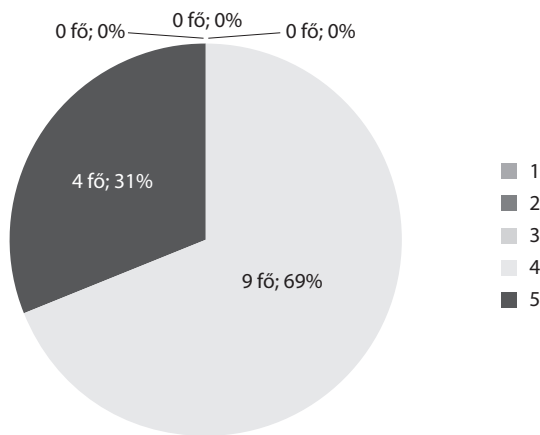
Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

¹⁴ OLRT: Operational Liaison and Reconnaissance Team.

2. ábra: Az oktató által rendelkezésre bocsátott irodalom, dokumentáció használhatósága

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

3. ábra: Az oktatók tevékenysége a gyakorlatra való felkészülés időszakában

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

Az eredmény jónak mondható, de még lehet rajta javítani, amit az is alátámaszt, hogy a hallgatók gyakran igényelték a mentorok segítségét és irányítását a munkacsoportban tevékenységük során.

A végrehajtási szakasz

A fentebb említett magyar szakaszra vonatkozó kérdőív eredményei több szempontból is meglepőek voltak, de van rájuk logikus magyarázat. Előjáróban meg kell jegyezni, hogy a korábban több évig kiadott feladatok egy részében változtatásokat kellett

eszközölni. Ilyenek voltak a logisztikai tervezés bizonyos speciális területeivel, az előzetes hadműveleti értékeléssel és lehetőségelemzéssel, valamint a helyzetértékeléssel kapcsolatosak (például Center of Gravity Analysis, Factor Analysis).¹⁵ Habár a fentebb már említett művelettervezési ismereteket is tartalmazó, hetedik szemeszterben oktatott tantárgy tárgyalta ezeket a témákat – ellentétben több más hadtáp vagy közlekedési tárgygal –, ezt a speciális szakterületet ezt a félévet leszámítva korábban nem kellő részletességgel oktattuk. Ennek okán valószínűleg nem is ágyazódott be kellőképpen a hallgatók tudásába. Továbbá a cseh és osztrák fél jelezte az előző évben is, hogy az ő tantervük ilyen ismereteket egyáltalán nem tartalmaz, tehát először találkoztak ilyen kihívással a külföldi kadétok.

Az idei évben a magyar rész szervezői nagyobb hangsúlyt fektettek a gyakorlati tevékenységre. Így került be új elemként egy szemrevételezés, amelyet a lövészsászlóaljokat alakító négy munkacsoport négy különböző helyszínen hajtott végre, amelynek célja egy Konvoj Támogató Központ létrehozása, az ehhez és a működéshez szükséges képességek, kapacitások, valamint infrastruktúra-elemek felméréseivel és tervezésével. Ennek alapján el kellett készíteniük egy komplett Szükségleti Jegyzéket (*Statement of Requirement, SOR*), a lehető legrészletesebb módon, amelyet azután megküldtek a Nemzeti Támogató Elemük (NTE) részére (két munkacsoport játszotta ezt a szerepet), akik feladata a szükséges képességek és kapacitások beszerzési forrásainak azonosítását követően a Támogatási Táblázat (*Support Matrix*), valamint a beszerzett anyagok és szolgáltatások költségeinek elemzését követően a kalkulációk elkészítése volt. Ehhez a gyakorlat levezetését segítő mentorok, akik a lövészsászlóalj felett elhelyezkedő dandárparancsnokság szerepét töltötték be, nyújtottak adatokat, fiktív helyi szolgáltatók profiljainak és a NATO Support and Procurement Agency (NSPA) által kiképzési célból kimunkált árainak megküldésével.¹⁶ Ezzel a hallgatók gyakorolták a vertikális és horizontális kommunikációs csatornák alkalmazását is egyrészt a parancsnoki struktúra elemeivel, másrészt az NTE munkatársaival való együttműködés keretében. A feladat egyik célja az volt, hogy modellezze a beszerzési eljárás azon szakaszát, amikor az igény megérkezik egy katonai parancsnokságtól (jelen esetben zászlóalj-parancsnokságtól) a beszerzést végző szervezethez, és megkezdődik annak tisztázása. Ez a rész az eljárás meghatározó és kiemelten fontos eleme, hiszen a végén olyan minőségű szolgáltatást szereznek be, amilyen részletességgel és pontossággal megfogalmaztuk az igényt. Szintén ekkor dől el a SOR életképessége, hiszen ha a beszállító számára nem lesz elég vonzó (például túl sok energiabefektetés kevés haszonnal), vagy nem lesz végrehajtható (például a túl rövid határidők miatt), akkor nem érkeznek majd ajánlatok a számunkra fontos szükséglet kielégítésére. Mint az várható volt, a szokásos problémák elő is jöttek, amikor az NTE nem tudta értelmezni a megküldött igényeket azok pontatlansága vagy hiányos meghatározása miatt. Ez sajnos éppen így történik a valóságban is. Ezért fontos, hogy a tisztjelöltek megismerkedjenek a beszerzési eljárásokkal legalább alapszinten, és bizonyos fokig tisztában legyenek a folyamat nehézségeivel és buktatóival, amire nagyobb figyelmet

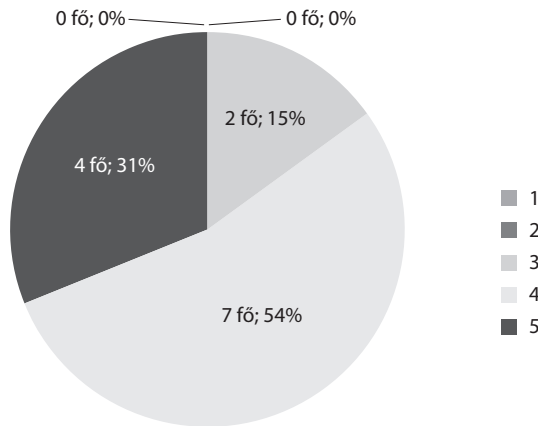
¹⁵ Ált. 2015: 216.

¹⁶ Az NSPA is támogatta a gyakorlatot pl. azáltal, hogy életszerű, de nem valós szolgáltatásárakat generált számunkra.

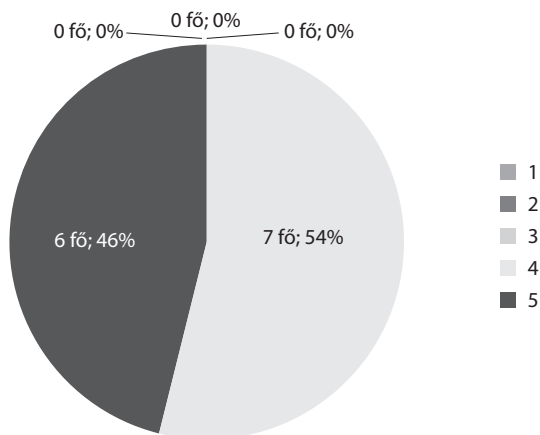
szükséges majd fordítaniuk. Hiszen előfordulhat, hogy egy-két éven belül már egy béketámogató misszió kontingensében hajtanak végre hasonló feladatot, ahogyan az meg is történt az elmúlt években több frissen végzett tiszttel is.

Ahogy azt fentebb már említettük, ez az új és elég komplex feladat, amely a helyszíni szemrevételezéstől a szolgáltatásbeszerzés költségeinek meghatározásáig terjedt, a hazai tisztjelöltek számára is kihívást jelentett, hiszen több tárgyból tanult ismereteiket is alkalmazniuk kellett, ami a korábbi tanulmányok során megismert információk és a megszerzett tudás adekvát felhasználását kívánta meg. Ezt mindenképp elősegítette volna egy bizonyos szintű tervezői rutin, ami viszont valószínűleg még nem alakult ki náluk. Alapvetően ez lehet az oka annak, hogy a kérdőív vonatkozó kérdéseire kevésbé jó értékelést adtak a hallgatók, amit a 4–7. ábrák tartalmaznak.

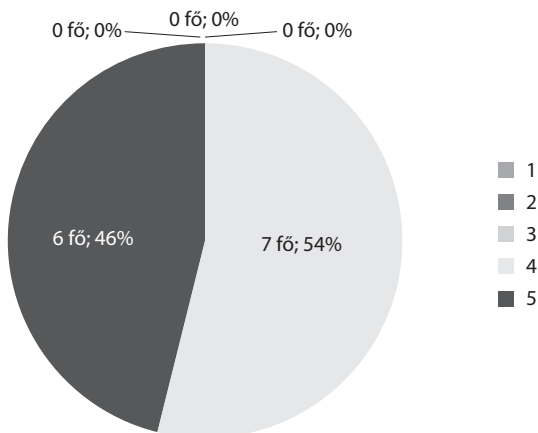
4. ábra: A kiadott feladat érthetősége

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

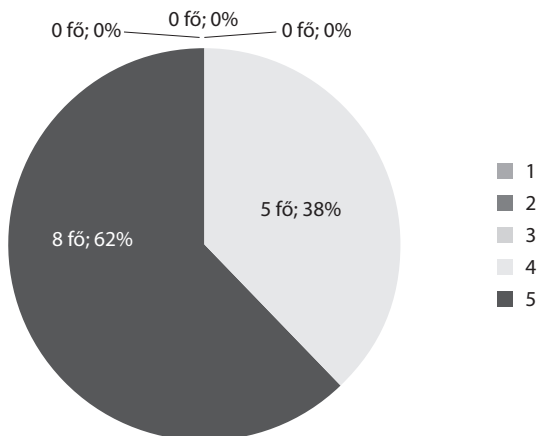
5. ábra: A kiadott feladatok illeszkedése a korábban oktatott ismeretekhez

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

6. ábra: Az angol nyelvű szakmai terminológia érthetősége

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

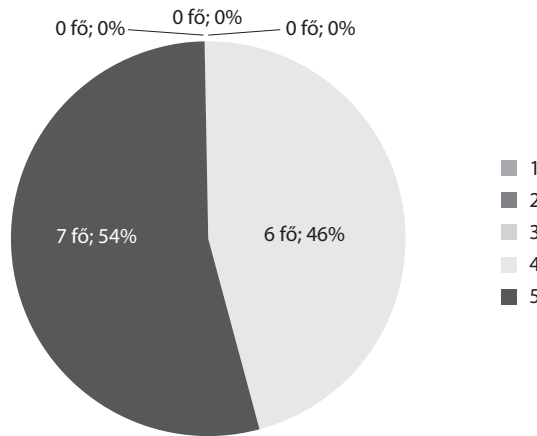

7. ábra: Az angol nyelvű szakmai terminológia hasznosíthatósága

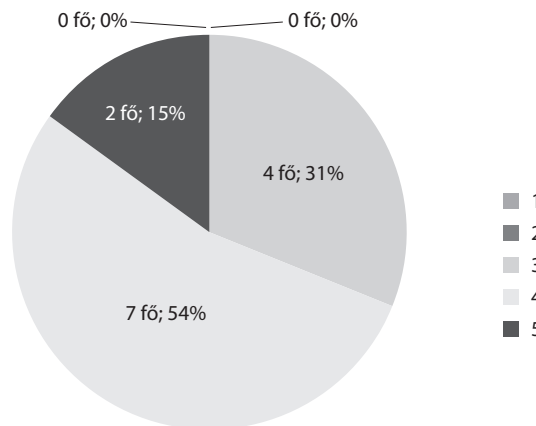
Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

A Covid-19-járvány egyik következményeként 2020-ban és 2021-ben elmaradt a FOURLOG. 2022-ben az NKE HHK egy „mini” gyakorlatot vezetett le, mert a külföldi nemzetek a pandémia újbóli megjelenése feletti bizonytalanság miatt nem vettek részt. 2023-ban és 2024-ben már újra, az eredeti felállásnak megfelelően rendezték meg a kiképzést, de a személyes jelenléttel járó gyakorlatot megelőző tervezői értekezleteket nem tartották meg. A szervezés, a gyakorlat szakaszainak meghatározása és a kapcsolatos teendők koordinálása, valamint a feladatok kidolgozása informatikai és telekommunikációs eszközök alkalmazásának útján történt. Ráadásul mind a magyar, mind pedig a külföldi mentorállomány legalább fele kicserélődött. Ennek egyik eredménye az lett, hogy a gyakorlattervező és tisztjelölteket kísérő tisztek leginkább

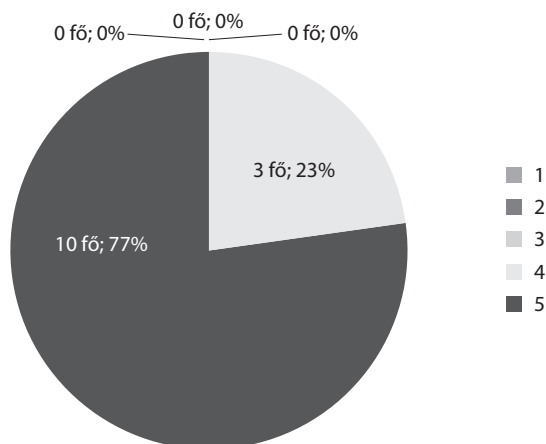
csak a saját nemzeti szakaszuk kiképzési tevékenységeivel voltak teljesen mértékig tisztában. Így a magyar szakasz során kiadott logisztikai tervezési feladatok kidolgozásakor csak korlátozott mértékben tudták ismereteiket vagy javaslataikat megosztani a saját és az idegen hallgatókkal. Az is világossá vált a végrehajtás időszakában, hogy a komplex módon felépített szcenárió és az abból következő feladatok összefüggéseinek átlátása és megértése sem sikerült minden külföldi oktatónak maradéktalanul, amit jelentős részben a felkészülési szakaszban elmaradt személyes megbeszélések hiánya okozott. Ezzel is magyarázható, hogy amíg a hazai mentorok tevékenységét a magyar hallgatók legnagyobb részben jelesre értékelték, addig a külföldi gyakorlatvezetők és oktató tisztek hozzájárulását nem minősítették ennyire pozitívan (8–10. ábrák).

8. ábra: A beosztott segítő oktató(k) hozzájárulása a feladat sikeres megoldásához
 Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

9. ábra: A külföldi gyakorlatvezető (oszttrák, cseh) tevékenységének értékelése
 Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

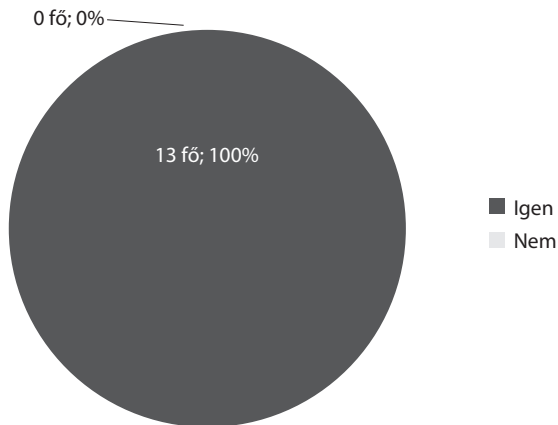

10. ábra: A magyar gyakorlatvezető tevékenységének értékelése

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

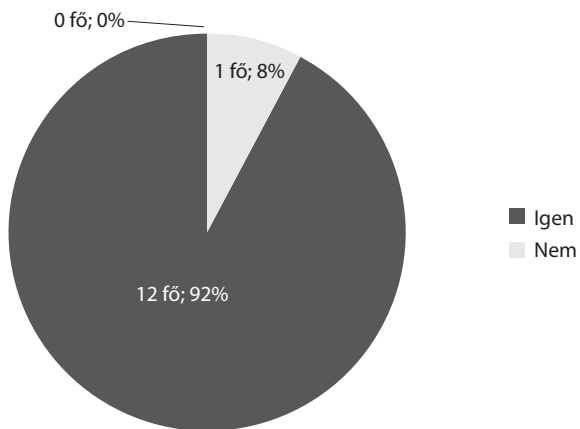
Összegzés

Kétségtelen, hogy a gyakorlat felkészülési szakaszában a szorosabb nemzetek közötti együttműködéssel jó esélyeink vannak a még eredményesebb végrehajtásra, bár a hallgatói munkacsoportok végső jelentései alapján az értékelő elöljárók így is megleléssel nyilatkoztak a kadétok teljesítményéről. Mindenesetre a FOURLOG továbbra is tökéletes platform a nyelvi képességek fejlesztésére, a különböző vezetési szintek közti együttműködés és a törzsfunkciók megértésére, a nemzetközi törzsmunkába történő betekintésre, a logisztikai támogatás erőforrásai azonosításának és kiválasztási szempontjainak megismerésére, a kulturális különbségekből adódó kihívások megismerésére és azok kezelésére alkalmazható módszerek elsajátítására, valamint a tisztjelöltek és mentorok közötti tapasztalatcserére. Az bizonyos, hogy a munkacsoportok sikeresen végrehajtották feladataikat a gyakorlat mindhárom szakaszában, a hallgatók nyelvi képességei is fejlődtek, és sok barátság szövődött közöttük. Mindezt visszatükrözik a kérdőívre adott válaszok is, amelyeket a következő öt ábra szemléltet.

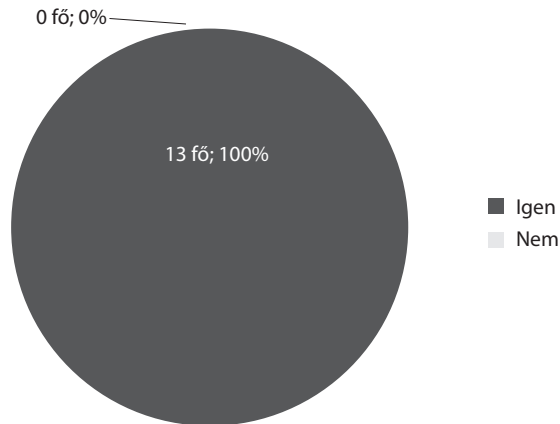
11. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat szakmai angolnyelv-tudásának fejlesztéséhez?

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

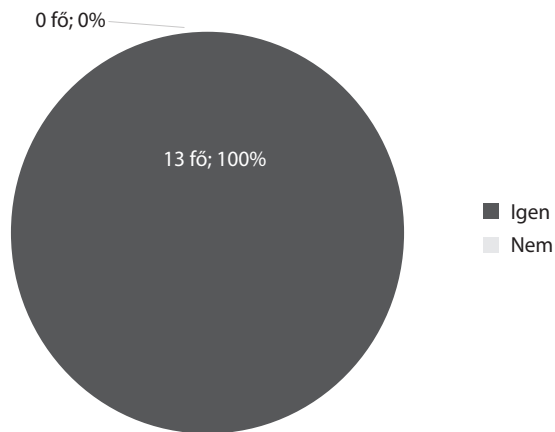
12. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat általános katonai szakmai ismereteinek bővítéséhez?

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

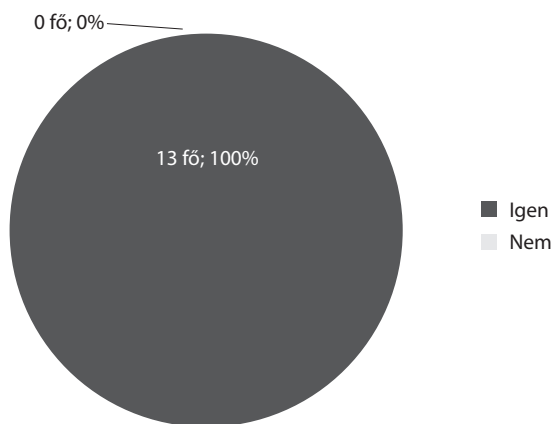
13. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű (logisztikai) törzsmunka, valamint az egyes törzsfunkciók együttműködésének megértéséhez és elsajátításához?

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

14. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a műveleti parancsnoki lánc működésének, valamint a harcoló, harctámogató, harci kiszolgáló támogató erők, a befogadó nemzet és a polgári beszállítók kapcsolatának és együttműködésének megismeréséhez és megértéséhez?

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

15. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a nemzetközi környezetben történő törzsmunka nyelvi, kulturális, valamint szakmai különbségekből adódó kihívásainak megismeréséhez, továbbá az ezek kezelésére alkalmas magatartás és módszerek elsajátításához?

Forrás: saját szerkesztés a kitöltött kérdőívek alapján

A jövőre nézve mindenképpen vissza kell térni a Covid-19-járvány előtti FOURLOG tervezői értekezletek megtartásának gyakorlatához. Így a gyakorlati és valós biztosítás kérdésein túl lehetőség van jobban elmerülni a scenárió főbb elemeiben, a logisztikai tervezéssel kapcsolatos feladatok megértésében, ha kell, átdolgozásában. Különös tekintettel azokra a feladatokra, amelyek majd megfelelően reflektálnak az új biztonsági kihívásokra, valamint a NATO és a magyar katonai vezetés által feldolgozott tapasztalatokra és iránymutatásokra, mint például a beszállítókkal történő szorosabb együttműködés. Mindez elősegíti a külföldi oktató tisztek magyar szakaszba történő hatékonyabb bevonását és hallgatóik eredményesebb mentorálását is. Mindezekon túl a hazai ütem elején annak eredményes végrehajtásához szükséges lenne egy, a korábbi rövid prezentációs előadásokon keresztül történő bemutatás gyakorlatától eltérő, hosszabb, akár félnapos tréning megtartása is a résztvevőknek. A katonai parancsnokságokon bevett elem a műveletek vagy gyakorlatok előtti felkészítés (*battle staff training*), amely elősegíti a scenárió megértését, illetve a különböző nemzetek eltérő szakmai szintű felkészültségének vagy háttérének kiegyenlítését. Ugyanis a tisztjelöltek hiába rendelkeztek minden szükséges dokumentummal és írásban kiadott tervezési segédlettel, a hadszíntér megismerésére és a helyzetelemzésre nincs elegendő idő a feladatok kidolgozása mellett. A sok adat feldolgozásához a komplex helyzetek áttekintésének és értékelésének képességét pedig tovább kell fejleszteni a vonatkozó tantárgyak gyakorlati óráin, valamint a hazai kiképzési eseményeken is. Szintén nagy hangsúlyt kell fektetni a csoportmunkában történő feladat-végrehajtásra is, amely a jövőben nagyobb önbizalmat ad majd hallgatóinknak. A FOURLOG több évtizedes múltja is bizonyítja, mennyire hasznos a tisztjelöltek kiképzésében és felkészítésében ez a gyakorlat, és mennyi használható tudást nyújt részükre a hazai és nemzetközi katonai szolgálatuk ellátásához aktív tiszti karrierjük során.

Felhasznált irodalom

- Ált. 216. A Magyar Honvédség Törzsszolgálati Szabályzata II. rész. 2015. április 14.
- JÁRDI Roland (2024): Vészjósoló üzenet a magyar katonai vezetőtől: nem béketámogató műveletekre, hanem konfliktusokra kell felkészülni. *Vg.hu*, 2024. május 11. Online: www.vg.hu/kozelet/2024/05/magyar-katonai-vezeto-konfliktusok
- Kérdőív a FOURLOG 2024 Logisztikai Kiképzés hazai ütemének értékelésére. *Operational Scenario of Logistics Training Fourlog 2004–2024*. Budapest, NKE HHK.
- PAP Andrea – VENEKEI József (2018): The Innovative Elements of the Conduct of Fourlog Logistics Training 2018 and Their Application in Military Higher Education. *Hadmérnök*, 13(2), 105–116. Online: http://hadmernok.hu/182_08_pap.pdf
- SNOJ Péter (2023): Az ellenálló képesség közös feladat. *Honvedelem.hu*, 2023. október 2. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/az-ellenallo-kepesseg-kozos-feladat.html>
- SZABADOS János József (2018): A Logisztikai Információs Rendszer szükségessége és fejlesztési lehetőségei a Magyar Honvédségben. *Hadtudományi Szemle*, 146(4), 89–102. Online: <https://kiadvany.magyarhonvedseg.hu/index.php/honv szemle/article/view/365/349>
- VENEKEI József (2015): *A katonai logisztikai ellátási lánc koncepció fejlesztésének és alkalmazásának lehetőségei a Nemzeti Közszolgálati Egyetem alap- és mesterszakjainak multinacionális gyakorlati képzési programjaiban*. PhD-disszertáció. Budapest: NKE. Online: <https://doi.org/10.17625/NKE.2015.018>

Melléklet

Kérdőív a FOURLOG 2024 logisztikai kiképzés hazai szakaszának értékeléséhez					
I. Felkészítési időszak	Értékelés				
	1	2	3	4	5
1.) A feladat értelmezése, tisztázása az oktatói állomány részéről a hallgatók részére					
2.) Az oktatók által rendelkezésre bocsátott irodalom, dokumentáció használhatósága					
3.) Az oktatók tevékenysége a gyakorlatra való felkészítés időszakában					
II. Végrehajtási időszak					
1.) A kiadott feladat érthetősége					
2.) A kiadott feladatok illeszkedése a korábban oktatott ismeretekhez					
3.) Az oktatók által meghatározott/hallgatók által választott törzsmunka módszer hatékonysága					
4.) A külföldi munkacsoportokkal való együttműködés hatékonysága					
5.) Az angol nyelvű szakmai terminológia érthetősége					

6.) Az angol nyelvű szakmai terminológia hasznosíthatósága					
7.) A beosztott segítő oktató(k) hozzájárulása a feladat sikeres megoldásához					
8.) A külföldi (osztrák, cseh) gyakorlatvezető tevékenységének értékelése					
9.) A magyar gyakorlatvezető tevékenységének értékelése					
III. Befejező időszak	Értékelés				
	Igen	Nem			
1.) Történt-e gyakorlatvezetői értékelés a hallgatók számára?					
2.) Hozzájárult-e a gyakorlat szakmai angolnyelv-tudásának fejlesztéséhez?					
3.) Hozzájárult-e a gyakorlat általános katonai szakmai ismereteinek bővítéséhez?					
4.) Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű szakmai ismereteinek bővítéséhez?					
5.) Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű (logisztikai) törzsmunka, valamint az egyes törzsfunkciók együttműködésének megértéséhez és elsajátításához?					
6.) Hozzájárult-e a gyakorlat a műveleti parancsnoki lánc működésének, valamint a harcoló, harctámogató, harci kiszolgáló támogató erők, a befogadó nemzet és a polgári beszállítók kapcsolatának és együttműködésének megismeréséhez és megértéséhez?					
7.) Hozzájárult-e a gyakorlat a nemzetközi környezetben történő törzsmunka nyelvi, kulturális, valamint szakmai különbségekből adódó kihívásainak megismeréséhez, továbbá az ezek kezelésére alkalmas magatartás és módszerek elsajátításához?					
8.) Hozzájárult-e a helyszíni szemrevételezés a tervezési feladatok sikeres végrehajtásához?					
9.) Milyennek ítéli meg a gyakorlat valós logisztikai biztosítását?	Nem megfelelő	Megfelelő	Jó	Kiváló	
Élelmezés					
Elhelyezés					
Informatika					
Térképészet					